ग्निद्रान्त्यवर्ज्जिताः। ग्रहरेखाप्रदाज्ञेया मित्रमध्यस्थिता ग्रहाः। स्वर्क्षे द्विघ्नं फलं दत्ते स्वोच्चे त्रिघ्नं तथैव च। फलार्द्धं शत्रुगेहस्थो नीचस्थो निष्फलो ग्रहः। एवं रेखाप्रमाणेन वर्षविंशोपका मताः। ज्ञातव्या दिशि केन्द्रेण वर्षे वर्षे प्रयत्नतः। एवं वर्षफलं प्रोक्तं चैत्रमासाद्यवासरात्। आषाढ़े कार्त्तिकेऽप्येवं जलं धान्यं विचिन्तयेत्। ननु देशे पुरे ग्रामे फलं भिन्नं प्रदृश्यते। तस्मात् तत्कारणं वाच्यं येन जानन्ति साधकाः। देशादिराशिनाथस्य यो रेखादायको ग्रहः। मित्रोदासीन शत्रुत्वे फलं भिन्नं करोति सः। मित्रं द्विघ्नं फलं दत्ते समः साम्यं करोति च। शत्रुः सर्व्वहरो ज्ञेयः सर्वदा कालचिन्तकैः। एवं विचार्य्य कर्त्तव्या कालविंशोपकाबुधैः। तथा पानीयधान्यानां स्वकाले च विचिन्तयेत्"।

६१ स्थानचक्रम्—"स्थानचक्रं प्रवक्ष्यामि यदुक्तं लम्पटागमे। येन विज्ञायते सम्यक् स्थाने स्थाने शुभाशुभम्। स्थानपीड़ाप्रभावेण राज्ञां पीड़ा प्रजायते। तस्मादपीडिते स्थाने स्थातव्यं सर्व्वदा बुधैः। स्थाननामोद्भवं राशिं कृत्वादौ द्वादशारके। राशिमण्डलकं न्यस्य वाममार्गेण संस्थितम्। तत्र नव ग्रहा स्थाप्याः मासचन्द्रः स्वराशिभे। तेषां विलोकनं वीक्ष्य स्थानराशिगतायथा। तृतीयैकादशे पादं द्विपादं व्योमबन्धुगे १०।४। त्रिकोणे ५।९। त्र्यङ्घ्रि मूर्त्त्यस्ते १।७। पूर्णं पश्यन्ति खेचराः। शन्यर्क्क राहुकेत्वाराः पञ्च क्रूरा ग्रहा मताः। शेषं चतुष्टयं सौम्यं मासेन्दुश्चापि पञ्चमः। एवं पञ्च ग्रहाः क्रूराः पञ्च सौम्यास्तथैव च। तेषां शुभाशुभाम् दृष्टिं ज्ञात्वा स्थानबलं वदेत्। एकैकग्रहजा दृष्टिः पूर्णपादचतुष्टयम्। पञ्चमे लापकैस्तेषां पादानां विंशतिर्भवेत्। तत्र विंशोपकाज्ञेया सौम्यक्रूरहोद्भवाः। एवं प्रसाधयेद्दृष्टिं युग्मं मानं शुभाशुभम्। बह्वी स्तोकोनिता शेषा जायते दृक्शुभाशुभा। ते च विंशोपकास्तस्य स्थानस्य बलनिर्णये। एवं देशे पुरे ग्रामे बलं यत्र शुभाधिकम्। तत्र स्थाने स्थितोराजा दुष्टारिष्टैर्न पीड्यते। स्थानबलप्रभावेण स्वबलस्य बलोदयः। शत्रुसैन्यं क्षयं याति यावत्स्थाने शुभे स्थितः। एतानि सर्व्वचक्राणि ज्ञात्वा युद्धं समारभेत्। जयेदिह न सन्देहः शक्रतुल्योऽपि भूभुजि"। ऐतेषां त्रिषष्टिसंख्याकत्वेऽपि अवान्तरचक्रसंख्याभेदेन चतुरशीतिसंख्यापूरणम्।

अङ्गशब्दे ७१ पृ० दर्शितानि "तथाचान्तरचक्रं च मृगचक्रं तथैव च। श्वचक्रं वातचक्रञ्च चक्राङ्गेषु चतुष्टयम्" गर्गोक्तानि च चत्वारि चतुषष्ट्यङ्गज्योतिषमध्ये अन्तरादिचक्राणि यान्ति तत्र चान्तरचक्रं वृ० सं० ८८७अ० उक्तं यथा

"ऐन्द्र्यां दिशि शान्तायां विरुवन्नृपसंश्रितागमं वक्ति। शकुनिः पूजालाभं मणिरत्नद्रव्यसम्प्राप्तिम्। तदनन्तरदिशि कनकागमो भवेद्वाञ्छितार्थसिद्धिश्च। आयुधधनपूगफलागमस्तृतीये भवेद्भागे। स्निग्धद्विजस्य सन्दर्शनं चतुर्थे तथाऽऽहिताग्नेश्च। कोणेऽनुजीविभिक्षुप्रदर्शनं कनकलोहाप्तिः। याम्ये त्वाद्ये नृपपुत्रदर्शनं सिद्धिरभिमतस्याप्तिः। परतः स्त्रीधर्म्माप्तिः सर्षपयवलब्धिरप्युक्ता। कोणाच्चतुर्थखण्डे लब्धिर्द्रव्यस्य पूर्वनष्टस्य। यद्वा तद्वा फलमपि यात्रायां प्राप्नुयाद्याता। यात्रासिद्धिः प्रथमदक्षिणेन शिखिमहिषकुक्कुटाप्तिश्च। याम्याद्वितीयभागे चारणसङ्गः शुभं प्रीतिः। ऊर्ध्वं सिद्धिः कैवर्त्तसङ्गभो मीनतित्तिराद्याप्तिः। प्रव्रजितदर्शनं तत्परे च पक्वान्नफललब्धिः। नैर्ऋत्यां स्त्रीलाभस्तुरगालङ्कारदूतलेखाप्तिः। परतोऽस्य चर्मतच्छिल्पिदर्शनं चर्म्ममयलब्धिः। वानरभिक्षुश्रमणावलोकनं नैर्ऋतीतृतीयांशे। फलकुसुमदन्तघटितागमश्च कोणाच्चतुर्थांशे। वारुण्यामर्णवजातरत्नवैदूर्य्यमणिमयप्राप्तिः। परतोऽतः शवरव्याधचौरसङ्गः पिशितलब्धिः। परतोऽपि दर्शनं वातरोगिणां चन्दनागुरुप्राप्तिः। आयुधपुस्तकलब्धिस्तद्वृत्तिसमागमश्चोर्ध्वम्। वायव्ये फेनकचामरौर्णिकाप्तिः समेति कायस्थः। मृण्मयलाभोऽन्यस्मिन् वैतालिकडिण्डिभाण्डानाम्। वायव्याद्यतृतीये मित्रेण समागमो धनप्राप्तिः। वस्त्राश्वाप्तिरतः परमिष्टसुहृत्सम्प्रयोगश्च। दधितण्डुललाजानां लब्धिरुदग्दर्शनं च विप्रस्य। अर्थावाप्तिरनन्तरमुपगच्छति सार्थवाहश्च। वेश्यावटुदाससमागमः परे शुष्कपुष्पफललब्धिः। अतः परं चित्रकरस्य दर्शनं वस्त्रसम्प्राप्तिः। ऐशान्यां देवलकोपसङ्गमो धान्यरत्नपशुलब्धिः। प्राक् प्रथमे वस्त्राप्तिः समागमश्चापि बन्धक्या। रजकेन समायोगो जलजद्रव्यागमश्च परतोऽतः। हस्त्युपजीविसमाजश्चास्माद्धनहस्तिलब्धिश्च। द्वात्रिंशत् प्रविभक्तं दिक्चक्रं वास्तुबन्धनेऽप्युक्तम्। अरनाभिस्थैरन्तः फलानि नवधा विकल्प्यानि। नाभिस्थे बन्धुसुहृत्समागमस्तुष्टिरुत्तमा भवति। प्रागुक्त